

Seerp Tamminga staat te boek als geestelijk vader van het DVE-systeem. Voorafgaand aan zijn officiële afscheid van Wageningen Universiteit blikt Veeteelt met hem terug op zijn carrière. Van de boerenzoon die geen zeeman, maar professor in de veevoeding werd.

Zee-man, dat wilde hij worden. Of eigenlijk, hij wilde wat van de wereld zien. Het kwam er niet van. Direct na de middelbare school ging hij aan het werk op het ouderlijk bedrijf, een melkveebedrijf in het Friese Achlum, een dorp gesitueerd in de driehoek Harlingen, Franeker, Bolsward. Een paar jaar hield hij het vol. 'Toen,' zo zegt Seerp Tamminga nu, 'kwam ik tot de conclusie dat 365 dagen per jaar koeien melken voor mij te veel van het goede was.' Hij koos niet voor de grote vaart, maar voor Wageningen. Daar ebde de liefde voor de fokkerij wat weg, maar koeien, in het bijzonder de voeding van koeien, boeiden hem meer en meer.

Hij zou er niet meer van loskomen en ontwikkelde zich tot een van de grootste autoriteiten op dit terrein. Hij begeleidde al 35 promovendi, schreef als auteur en co-auteur meer dan 250 publicaties op zijn naam en meer dan 200 keer werd hij genodigd als spreker op wetenschappelijke symposia. Zijn jongensdroom ging in vervulling; voor die congressen reisde hij de hele wereld over. Maar altijd keerde hij naar Wageningen terug. Vanaf 1985 is hij als professor Diervoeding verbonden aan de universiteit, sinds 1988 geeft hij bovendien leiding aan de vakgroep in deze discipline en van 2000 tot 2003 was hij directeur van de onderzoeksschool WIAS.

Koeien voeren als varkens

Eerder dit jaar kondigde de 63-jarige Tamminga zijn vertrek aan. Binnenkort, op 8 september, is het officiële afscheid, waarvoor een seminar is georganiseerd. Een van de sprekers op dat seminar is Schothorst-onderzoeker Wilfried van

Straalen, toenmalig aio en de rechterhand van Tamminga tijdens de implementatie van het DVE/OEB-systeem (DVE = darmverteerbaar eiwit, OEB = onbestendigeiwitbalans).

In de ontwikkeling en de introductie van dit voederwaarderingssysteem ligt zonder twijfel Tamminga's grootste verdienste voor de Nederlandse melkveehouderij. 'Het DVE-systeem heeft een gigantische impact gehad op de manier van het voeren van koeien', analyseert Tam-

Mestnormen per bedrijf knap lastig

minga. 'En niet eens zozeer op het gebied van de eiwitvoorziening, maar vooral doordat men zich opnieuw is gaan realiseren dat de koe een herkauwer is. De neiging bestond om koeien als varkens te gaan voeren. Met het bestaande vreesysteem wisten we niet veel meer dan hoeveel stikstof en dus hoeveel eiwit er de koe inging en hoeveel er aan de achterkant weer uitging. Wat ertussenin gebeurde, dat twee derde van het darmverteerbaar eiwit door pensbacteriën wordt gevormd, dat besef was er niet of nauwelijks.'

Na de officiële start in 1991 werd het DVE-systeem razendsnel door de praktijk geadopteerd. Dat in de jaren daarna de voerfirma's allerlei eigen rantsoen-

programma's ontwikkelden, vindt de veevoedingsprofessor geen probleem. 'Dat is logisch. De bedrijven internationaliseren, worden groter en hebben daardoor de middelen om dat te doen. Bovendien wil men zich kunnen onderscheiden in de markt. Belangrijkste is dat bij al die programma's het DVE-systeem de gezamenlijke basis vormt.'

In weerwil van alle verhalen over nutriëntengerichte voeding zal het DVE-systeem voorlopig nog wel blijven, is de verwachting van Tamminga. Dat rantsoenen straks berekend zullen worden tot op vetzuur- en aminozuurniveau staat wel voor hem vast, maar dat zal naar zijn mening nog wel enige jaren duren.

Volgens Tamminga is er eerst een revisie van het DVE-systeem nodig. 'We zullen de productie van microbiel eiwit beter in moeten schatten. We nemen nu aan dat die voor alle rantsoenen gelijk is, maar er zijn grote verschillen.' Hoe groot die zijn? 'Dat gaan we onderzoeken', is het diplomatieke antwoord, maar na enig aandringen spreekt hij van een variatie van veertig tot tachtig procent. De verklaring voor deze verschillen zoekt hij in de samenstelling van het rantsoen, de voeropname, maar ook in de methode van voeren.

CLA trok veel aandacht

Tamminga is niet iemand die continu de publiciteit zoekt. Toch dook zijn licht gebruinde hoofd – voorzien van een lichtgrijze, volle baard zoals zeelui en professoren die kunnen dragen – de afgelopen jaren regelmatig in de media op. Zowel vakbladen als publicatiebladen doken op de resultaten van een versgrasonderzoek dat hij samen met Anjo Elgersma van de Groep Gewas en Onkruiddecologie uitvoerde en waaruit naar voren kwam dat melk van grazende koeien gezonder is dankzij het hoge aandeel van het gezonde vetzuur CLA. 'Ja, dat heeft veel aandacht gekregen', stelt hij nuchter vast. 'En dan te bedenken dat deze uitkomst slechts een afgeleide van het onderzoek

was. Waar het ons in dit project vooral om ging, was om te kijken naar de voeropname en de verwerking van vers gras van verschillende grasrassen.'

Tamminga heeft een aantal nevenactiviteiten. Zo heeft hij zitting in de werkgroep die verantwoordelijk was voor het wetenschappelijk onderbouwen (excretnormen) van de mestwetgeving, een klus met een hoge actualiteitswaarde. Hij kent de discussie over bedrijfsspecifieke excretnormen. Hij acht het niet kansloos dat die er komen. Maar zal de EU een dergelijke 'Minas-achtige' aanpak wel accepteren? Tamminga: 'Als we verschillen tussen bedrijven wetenschappelijk kunnen onderbouwen en de uitvoering is handhaafbaar, dan zal de EU niet direct nee zeggen. We zijn bezig, onder meer met behulp van de deelnemers aan Koeien en Kansen, om kengetallen te vinden op grond waarvan je per bedrijf uitscheidingsnormen kunt vaststellen, maar dat blijkt knap lastig.'

Ambitie Wageningen

Het lijkt erop dat Tamminga's vertrek en dat van collega Martin Verstegen aange-grepen wordt om het accent te verleggen naar gezelschapsdieren. Tamminga: 'Deels is dat begrijpelijk gezien de mogelijkheden op dat terrein, maar de suggestie dat in Nederland geen ruimte meer is voor op productie gerichte dierhouderij, dat is onzin.'

Toch, Seerp Tamminga vertrekt met een goed gevoel. Voor reizen, zoals naar het geliefde Uruguay, komt meer tijd. Hij was er al vaker, zoals hij sowieso al veel reisde tijdens zijn actieve loopbaan. Het is hem wel eens verweten er weinig te zijn, maar die kritiek heeft hij altijd misplaatst gevonden. 'De begeleiding van de studenten en mijn andere werk hebben er nooit onder geleden. Bovendien, als je als universiteit internationale ambities hebt, zul je internationaal actief moeten zijn.' Zeebenen, ze zijn zo gek nog niet voor een professor.

Bert de Lange

Seerp Tamminga: 'DVE-systeem doordrong iedereen van belang van goede penswerking'

Professor met zeebenen